

به عبارت دیگر نگاه به اقتصاد در کشور ما همواره دولتی بوده است.

در واقع هم نگاه دولتی به اقتصاد و هم اقتصاد متکی به درآمدهای حاصل از فروش نفت این زمینه را فراهم کرد که عمدتاً دستگاه دولتی در فعالیت‌های اقتصادی حضور یابند. سرمایه‌گذاری‌ها هم از سوی دولت صورت بگیرد. مردم نیز با یارانه‌هایی که به آن‌ها اختصاص می‌یابد از درآمدهای نفت بهره‌مند شوند. بنابراین آنچه که قبل و بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در کشور شکل گرفت فعالیت بخش دولتی و دستگاه‌های دولتی بود و به همان میزان که بخش دولتی بزرگ‌تر شد، نقش بخش‌های غیر دولتی از جمله تعاونی‌ها در اقتصاد ملی کم‌رنگ شد.

بنابراین مشکل قانونی وجود نداشت؟

عزم جدی وجود نداشت. شاید اگر عزم جدی وجود می‌داشت و نگاه هم اصلاح می‌شد تا مردم در عرصه‌های اقتصادی حضور پیدا کنند به رشد اقتصادی مناسبی هم دست می‌یافتیم. اما نگاه دولتی به اقتصاد این تصور را هم پیش آورد که اگر دولت سرمایه‌گذاری کند و فعالیت اقتصادی انجام دهد، عدالت برقرار می‌شود، تبعیض و فساد اقتصادی هم کمتر خواهد شد و استفاده بهتری از منابع به عمل می‌آید. در حالی که تجربه در جهان نشان داده است که دولت‌ها نمی‌توانند فعالان خوب اقتصادی باشند و آنجایی که مردم در عرصه‌های اقتصادی حضور می‌یابند، رشد اقتصادی مطلوب و پایدار می‌شود.

این نگاه اکنون تغییر یافته است؟

با پایان یافتن جنگ تحمیلی مسئولان به این جمع‌بندی رسیدند که مردم در عرصه‌های اقتصادی حضور پیدا کنند. مجمع تشخیص مصلحت روی این موضوع کار کارشناسی انجام داد و با بحث‌های مفصل و پی‌گیری موضوع یکی از موانع عمده یعنی اصل ۴۴ قانون برداشته شد.

در صدر اصل ۴۴ اشاره شده که بسیاری از صنایع نفت و پتروشیمی و پروژه‌های زیرساختی در اختیار دولت باشند. اما ذیل این اصل افزوده است چنانچه دولت احساس کند ادامه فعالیت این بخش‌ها زیر نظر دولت به زیان کشور باشد، می‌تواند تجدید نظر کند.

بنابراین مشکل اصلی اصل ۴۴ بود.

مشکل اساسی شاید اصل ۴۴ بود که به بخش‌های غیر دولتی اعم از بخش تعاون و خصوصی اجازه رشد

گفت‌وگو با دکتر محمد ناظمی وزیر تعاون

۵۰ هزار میلیارد تومان؛ سهم تعاونی‌های شهرستانی

عزرا دژم

بخش تعاون یکی از بخش‌های سه‌گانه اقتصادی است که در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در کنار دو بخش دیگر اقتصادی یعنی دولتی و خصوصی آمده است. ولی این بخش طی تمام سال‌های بعد از انقلاب هیچ‌گاه نتوانست نقشی را که در قانون اساسی برای آن در نظر گرفته شده بود، ایفا کند. افرادی که مسئولیت این وزارتخانه طی این سال‌ها را برعهده گرفتند هر چند به عنوان یک وزیر در هیأت دولت به ایفای نقش پرداختند اما نقشی موثر و درخور در اقتصاد نداشتند. این بخش زمانی حرکتی را آغاز کرد که قرار شد با تأسیس شرکت‌های تعاونی سهامی به فروش سهام عدالت اقدام کند. امری که پیش از اجرا نیز از سوی بسیاری از کارشناسان مورد نقد قرار گرفت. با وزیر تعاون از برنامه‌های این وزارتخانه و دلایل عدم موفقیت این بخش طی نزدیک به سه دهه و واگذاری سهام عدالت به گفتگو نشستیم.

- در قانون اساسی بخش تعاون به عنوان یکی از بخش‌های اقتصادی تعیین شده است، اما با گذشت نزدیک به سه دهه این بخش نتوانسته است بخشی موثر در اقتصاد باشد. چرا این بخش ناموفق است؟
- در تعریف تعاون آمده است که این بخش از جمعیت سرمایه‌های کوچک مردمی با تسهیلاتی که دولت‌ها
- در اختیار آنها می‌گذارند فعالیت خواهد داشت. این تعریف مختص ایران نیست و در تمام جهان این گونه عمل می‌شود. از آنجا که اقتصاد کشور چه قبل و چه بعد از انقلاب تک محصولی و متکی به نفت بوده است، اقتصاد در بخش‌های غیردولتی و مردمی نتوانست خوب ظاهر شود.

نمی داد. وقتی اقتصاد توسط دولت در اختیار گرفته شود فضایی برای رشد اقتصاد غیردولتی مانند تعاونی و خصوصی باقی نمی ماند. اختیاراتی که مجمع تشخیص مصلحت نظام ذیل اصل ۴۴ به مسئولان نظام داد راه را برای فعالیت اقتصادی بخش های غیردولتی از جمله تعاونی ها باز کرد. به طوری که در بند الف این سیاست ها اجازه داده شده است که تعاونی ها در فعالیت های اقتصادی زیربنایی که در انحصار دولت بوده حضور یابند. در حالی که پیشتر اصلا زمینه ذهنی برای فعالیت تعاونی ها فراهم نبود تا در احداث کارخانه سیمان یا نیروگاه و صنایع دیگر زیربنایی مشارکت داشته باشند. این موانع برداشته شد و به مردم و تعاونی ها اجازه داده شد در این عرصه های اقتصادی حضور یابند.

فکر می کنید حضور در فعالیت اقتصادی از سوی مردم و تعاونی ها با استقبال روبه رو شود؟

هم اکنون در صدر رف موانع و گشایش مسیر هستیم تا مردم و تعاونی ها در این عرصه ها حضور پیدا کنند. البته برای انجام کار باید راهکار و سازوکارهای اجرایی اندیشیده شود که به نظر کار خیلی مشکلی نباشد.

آیا مشوق هایی در راهکارهای اجرایی در نظر می گیرید؟

آنچه در بخش تعاون اهمیت دارد موضوع آورده و وثیقه است. در اقتصاد دولتی، دولت از اعتبارات حاصل از فروش نفت استفاده می کند و نیازی هم به وثیقه برای گرفتن تسهیلات ندارد. اما وقتی اقتصاد بخواهد از این قالب خارج شود آورده و وثیقه دو عامل مهم برای فعالیت اقتصادی خواهند بود. مثلا برای احداث یک نیروگاه در شهرستان با تجمع سرمایه های مردم در یک تعاونی مبلغی برای سرمایه گذاری فراهم می شود، ولی به دلیل عدم کفایت سرمایه به وثیقه برای گرفتن تسهیلات بانکی نیاز است. اگر این موضوع حل شود تعاونی ها راحت می توانند در پروژه های بزرگ اقتصادی حضور یابند. زیرا آن ها تامین کننده منابع مالی می شوند، در بحث مدیریتی هم می توان به تعاونی ها کمک کرد.

یعنی نقش وزات تعاون در اینجا نمود می یابد؟

بله در واقع تسهیلاتی برای انجام کار فراهم می کنیم. یعنی راه را برای ورود تعاونی هموار می کنیم. از طرف دیگر سازماندهی و راهنمایی مردم مورد دیگر است. همچنین تامین مدیر با تجربه برای این تعاونی ها یعنی وزارت تعاون با هماهنگی با شرکت های بزرگ صنعتی که مسئولیت مدیریتی کار را بر عهده بگیرند وارد مذاکره

می شود. در تدارک بانکی از مدیران مجرب و متعهد کشور را تدارک ببینیم تا از این مدیران برای بخش مدیریتی کار دعوت کنیم.

به نظر شما استفاده از مدیرانی که سابقا در کار دولتی بودند نقض غرض نخواهد بود؟

انتخاب مدیر بر عهده تعاونی ها است. اعضا در یک گروهی هیات مدیره را انتخاب می کنند. این گروه برای داشتن یک مدیر متخصص که تجربه کار مرتبط داشته باشد اقدام می کند. قانون تعاون این اجازه را می دهد که مدیر عامل یا پیمانکار پروژه از بیرون انتخاب شود. در واقع ما راهنمایی می کنیم از بانک مدیران یک مدیر با تجربه را انتخاب کنند. اما هیات مدیره مجاز است مدیر را خارج از بانک مدیران انتخاب کند.

اگر یک فرد متخصص با تشکیل شرکت تعاونی بخواهد از تسهیلات وثیقه شما استفاده کند و مدیریت را خود انتخاب کند مشکلی نخواهد بود؟

نه مشکلی نخواهد بود. باید استقبال کرد، زیرا وقتی دولت در کاری سرمایه گذاری می کند خود مدیر را برای اجرای امور تعیین می کند. این مدیر، حقوق بگیر دولت است و انگیزه چندانی برای انجام کار از نظر کمی و کیفی ندارد به همین دلیل است که برخی از پروژه های دولتی تا ۱۰ سال هم طول می کشد.

به مزیت تعاون باید از بعد دیگری هم نگاه کرد؛ یعنی برقراری عدالت اقتصادی است. توجه داشته باشید وقتی یک فرد به عنوان بخش خصوصی اقدام به سرمایه گذاری می کند بخشی بزرگی از سرمایه او از سیستم بانکی تامین می شود، یعنی از پس اندازهای مردم. زمانی که طرح به بهره برداری می رسد تمام سود آن متعلق به فرد سرمایه گذار است. در واقع با وجود اینکه در این فعالیت

از سرمایه های مردم استفاده شده، ولی مردم نقشی در مالکیت طرح ندارند. از این جایی عدالتی ها به وجود می آید. اما اگر سرمایه گذاری ها توسط تعاونی ها صورت بگیرد، در واقع مردم از پس اندازهای خودشان استفاده کرده اند. در این صورت است که عدالت اقتصادی از این طریق می تواند برقرار شود.

به نظرم با ابلاغ سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، خصوصا بند ب این سیاست ها و پنج بند دیگر به عنوان سازوکارهای توسعه مطرحند. از این بندها یک بند به توسعه بخش تعاون اختصاص دارد.

آقای وزیر برنامه چهارم توسعه با تغییراتی در حال اجراست، این تغییرات چه تاثیری بر فعالیت بخش تعاون خواهد داشت؟

در قانون برنامه چهارم توسعه کشور، رشد ۸ درصد پیش بینی شده است، یعنی رشد باید از ۵،۶ درصد به ۸ درصد برسد که رشد قابل ملاحظه ای است. برای رسیدن رشد اقتصادی به رقم های بالا باید به میزان گسترده ای بر فعالیت ها افزود. در واقع فعالیتی که برای افزایش درصد رشد از ۳ به ۴ درصد لازم است به همان اندازه رسیدن از ۴ به ۵ درصد نیست. گرچه یک واحد افزوده می شود، ولی تلاشی مضاعف برای نائل شدن به آن لازم است. بنابراین برای رشد ۸ درصدی تمام عوامل باید در مسیر توسعه حرکت کنند.

برای رسیدن به رشد مورد نظر باید مردم در عرصه هایی وارد شوند. دولت قطعاً نمی تواند با سرمایه گذاری خودش به رشدهای بالا برسد چون رشد دولت ها معمولاً کم و بطئی است. روح حاکم بر برنامه چهارم توسعه این است که فعالیت اقتصادی را به مردم واگذار کنند. بر این اساس سالانه ۲۰ درصد فعالیت اقتصادی که در صدر اصل ۴۴ از آن ها نام برده نشده باید به مردم محول شود. یعنی در آینده دولت هیچ فعالیت اقتصادی در بخش هایی که در صدر اصل ۴۴ اسم بده نشده باشد نمی تواند انجام دهد. برای مثال دولت باید سهام خود در همه کارخانه های سیمان را به مردم واگذار کند. احیاناً اگر هم بخواهد در زمینه ای سرمایه گذاری کند که در صدر اصل ۴۴ اسم بده نشده نیاز به مصوبه مجلس دارد. این فرآیند، که در برنامه چهارم پیش بینی شده، به نفع مردم است که می خواهند در فعالیت اقتصادی حضور یابند. در ماده ۱۰۲ برنامه چهارم توسعه دامنه فعالیت دولت و بخش تعاون مشخص شده است. بر اساس این ماده وزارت تعاون مکلف است سند توسعه دامنه فعالیت کشور را برای اولین بار تهیه کند و به تصویب مجلس برساند. این لایحه برای تقدیم به دولت آماده شده است

عزم جدی وجود نداشت. شاید اگر عزم جدی وجود می داشت و نگاه هم اصلاح می شد تا مردم در عرصه های اقتصادی حضور پیدا کنند به رشد اقتصادی مناسبی هم دست می یافتیم

کردند خصوصا در زمینه هایی که بازدهی اقتصادی بالاست از سود سهام نیز استفاده می کنند.

برای سرمایه گذاری چه تسهیلاتی در اختیارشان قرار می گیرد؟

در این رابطه تسهیلاتی فراهم می شود. اول آنکه سهام چون دارایی هستند می توانند به عنوان آورده نزد سیستم بانکی کارایی داشته باشند. به عنوان مثال یک شرکت تعاونی می تواند در پروژه نیروگاهی در شهرستان سرمایه گذاری کند. فرض کنید ۱۰ یا ۲۰ درصد آورده می خواهند. اعضای شرکت تعاونی می توانند سهام را نزد سیستم بانکی بگذارند و تسهیلات بگیرند. بعد از اینکه نیروگاه ساخته شد مردم شهر مالک آن خواهند بود و از سود آن بهره مند می شوند. اینکه نیروگاه را مثال می آورم به این دلیل است که یک پروژه صد درصد اقتصادی است؛ یعنی ظرف پنج سال سرمایه را باز می گرداند، سوخت آن و فروش آن نیز تضمین شده است. کمتر کسی به این نکته توجه دارد.

یعنی یکی از مشکلات عدم آگاهی و بی اطلاعی است؟

یکی از علل عقب افتادگی کشور نیز به این دلیل است که مردم راه سرمایه گذاری را پیدا نکرده اند. اگر مردم در عرصه سیمان، نیروگاه و برق و... حضور داشتند امروز در این زمینه ها کمبود نداشتیم و چه بسا صادرکننده فولاد، برق و سیمان می شدیم.

ایران کشوری جوان است و درصد بیکاری در آن يك عدد دو رقمی است. بخش تعاون چه نقشی برای اشتغال زایی می تواند داشته باشد؟

در هر کشور و اقتصادی موضوع "اشتغال" نشان دهنده نوع سیاست گذاری اقتصادی و ملاک سنجش آن است. کشورهایی که اشتغال کامل دارند، نشانه اقتصاد سالم آنها است. در مقابل اگر نرخ بیکاری در کشوری بالا باشد نشان دهنده آن است که برآیند تصمیم گیری هادر عرصه اقتصادی مثبت نیست. حال اگر با اجرای سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی به این سمت برویم که از پس اندازهای کوچک مردمی در راستای سرمایه گذاری بهره بگیریم و دولت تغییر نقش بدهد یعنی نقش دولت تبدیل به سیاست گذاری و برنامه ریزی شود. در آن صورت می توان به موفقیت این بخش امیدوار بود. چون در کشور منابع کم نداریم، تعداد نیروی انسانی هم بالا است به راحتی می توانیم به اشتغال کامل برسیم و همه فرصت هایی که بدون استفاده مانده است مورد بهره برداری قرار بگیرد. کاری که وزارت تعاون می تواند

نگاه دولتی به اقتصاد این تصور را هم پیش آورد که اگر دولت سرمایه گذاری کند و فعالیت اقتصادی انجام دهد، عدالت برقرار می شود

هستند که تحت پوشش سازمان های حمایتی قرار دارند. کسانی که در فرآیندهای اقتصادی توانستند دارایی کسب و موقعیت خود را ترمیم کنند. یعنی اعضای تحت پوشش سازمان بهزیستی و کمیته امداد.

یعنی این سهام به صورت سهام عدالت در اختیار این افراد قرار می گیرد؟

بله و بعد از این گروه افراد کم درآمد و بعد روستائیان قرار می گیرند و در مرحله بعدی بازنشستگان و سپس افراد حقوق بگیر که درآمد کم دارند. این گروه هادر واقع اعضای تعاونی های شهرستانی را تشکیل می دهند که در شهرستان به صورت فراگیر ایجاد می شود. این اقدامات چند اثر مثبت خواهد داشت. قبل از همه اینکه دارایی اقشار ضعیف جامعه افزایش می یابد.

اگر این افراد سهام را واگذار کنند و در بورس بفروشند چه اتفاقی می افتد؟

اینها نمی توانند سهام را بفروشند، یعنی در شرکت های تعاونی خرید و فروش سهام ممنوع است مگر با اجازه مجمع یعنی مجمع باید تصویب کند که این خرید و فروش مجاز هست یا نه.

برای فروش سهام چه تسهیلاتی در نظر می گیرید؟

تسهیلاتی که برای خرید سهام توسط شرکت تعاونی در نظر گرفته می شود یک تخفیف ۵۰ درصدی است؛ یعنی نصف قیمت که در اقساط ده ساله هم می توانند خریداری کنند. بنابراین توان خریداری برای اعضا به وجود می آید. این سهام مجانی نیست. نتیجه این اقدام افزایش دارایی اقشار ضعیف خواهد بود، یعنی حس مالکیت و دلبستگی در آنها ایجاد خواهد شد. از طریق این سهام می توانند سرمایه گذاری کنند. یعنی هم سود این سهام را داشته باشند و هم اینکه اگر سرمایه گذاری

تا با طی مراحل قانون توسعه تعاونی قانونمند شود. براساس تعریف، تعاون یعنی حضور ساختارمند مردم با سرمایه کم در عرصه های اقتصاد. در حالی که سرمایه گذاری چند نفر در فعالیت اقتصادی به معنی حضور بخش خصوصی در اقتصاد است. البته سهم بخش تعاون در اقتصاد ملی بستگی به تفکر و رویکرد ما به حضور ساختارمند مردم در بخش تعاون دارد. در برنامه چهارم توسعه این درک به دو شکل خود را نشان می دهد. اجرای بند ج و سرمایه گذاری. ما هم اکنون در حال پی گیری موضوع سرمایه گذاری هستیم. چنانچه به این موضوع توجه شود ظرفیت و فرهنگ آن در کشور وجود دارد و می تواند یک فعالیت پویا باشد. امسال برای تاسیس ۲۰ هزار واحد تعاونی باگرایش تولیدی برنامه ریزی کرده ایم. همچنین سازماندهی برای ۳۵۰ هزار فرصت شغلی انجام شد که تا شش ماهه اول سال این برنامه تحقق یافت. البته ظرفیت بیش از این نیز وجود دارد. به رغم اینکه گفته می شود مردم ما کار گروهی نمی دانند نتایج حاصله خلاف این را ثابت کرد. مردم ما بسیار به کار گروهی علاقه مندند. بنابراین از یک طرف سرمایه گذاری و از سوی دیگر اجرای بند ج سیاست های کلی اصل ۴۴ است که بخش تعاون را گسترش می دهد.

برای رونق بخش تعاون چه برنامه هایی دارید؟

دولت دارایی ها و بنگاه هایی را که در اختیار دارد. سهام این بنگاه ها ارزیابی و به مردم واگذار می شوند.

یعنی سهام شرکت های سهامی عام، به تعاون ها واگذار می شود؟

سهام شرکت هایی که در اختیار دولت هستند مانند سهام شرکت ملی پتروشیمی ایران، سهام نیروگاه ها، سهام راه آهن، مخابرات و صنایع هواپیمایی که دولت سهام دار آن است.

میزان این دارایی ها چقدر است؟

حدود ۱۰۰ هزار میلیارد تومان سرمایه تخمین زده می شود. پس از ارزش گذاری در بورس ۴۰ درصد این سهام به شرکت های تعاونی شهرستانی منتقل و ۴۰ درصد به صورت نقد در بازار بورس فروخته می شود تا تعاونی ها بتوانند آن را خریداری کنند. ۲۰ درصد هم در اختیار دولت خواهد ماند. بنابراین برآورد می شود حدود ۵۰ هزار میلیارد تومان از طریق شرکت های تعاونی شهرستانی بین اعضا توزیع شود.

اعضای شرکت های تعاونی شهرستانی شامل چه کسانی است؟

این اعضا در مرتبه اول افراد بسیار کم درآمد کسانی

تعاونی های ثبت شده نتوانستند تسهیلات بگیرند و سرمایه گذاری کنند و در حد طرح باقی ماندند. حدود ۵ هزار واحد تعاونی که قبلا به بهره برداری رسیدند و مستحقات دارند هم غیر فعال شده اند.

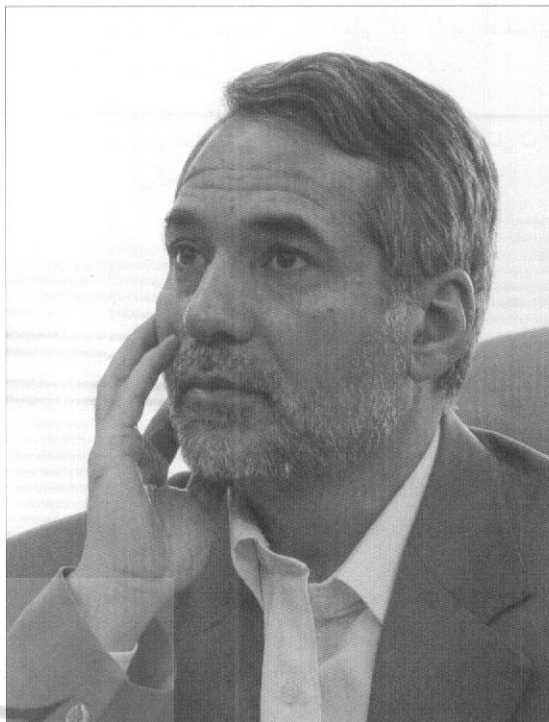
به چه دلیل؟

دلیل عمده آن سرمایه در گردش است. یعنی یک واحد تعاونی تولیدی طرحش را برای گرفتن تسهیلات به سیستم بانکی ارائه می کند. سیستم بانکی رقم درخواستی را در اختیارش نمی گذارد و کمتر از میزان تقاضا می دهد. برای اینکه طرح به موقع به اجرا برسد متقاضی مجبور می شود منابعی را از غیر سیستم بانکی با نرخ های بالا وام بگیرد. همین که این واحد به مرحله بهره برداری رسید برای تهیه مواد اولیه مشکل کمبود سرمایه پیش می آید. چون دیگر امکان وام گرفتن ندارد تعاونی با مشکل عدم پرداخت اقساط مواجه می شود. از آنجا که بانک در پی سرمایه خود است، واحد هم نمی تواند به فعالیت ادامه دهد، کار به نقطه بحرانی می رسد. در اینجا بانک اسناد را به اجرا می گذارد و تملک می کند. حدود ۵۰۰۰۰۰۰۰ هزار واحد این گونه داریم. امسال از طریق منابع ناچیز صندوق تعاون کشور برای حدود ۵۰۰۰۰۰۰۰ واحد تسهیلات تامین کردیم، البته بدون آورده. در برنامه داریم که سال آینده سرمایه صندوق تعاون را مقداری افزایش دهیم و به راحتی این ۵۰۰ هزار تعاونی قابل احیا خواهند بود و حدود ۷۰ هزار شاغل که بیکار شده اند می تواند به سرکار خود بازگردند. هم اکنون بالغ بر ۷۰ هزار واحد فعال تعاونی داریم که حدود ۶۰ درصدشان تولیدی هستند و بیشتر در بخش کشاورزی فعالند. بخش های صنعتی و معدنی و خدمات به ترتیب در رده های بعدی قرار می گیرند.

چرا تعاونی های خدماتی در شهرها فعال نیستند؟

برای تاسیس واحدهای تعاونی خدماتی ابتکار لازم وجود نداشت و طرح جامعی برای ایجاد واحدهای خدماتی نبود. در حالیکه واحدهای تعاونی خدماتی می توانند به راحتی تاسیس شوند؛ مانند تعاونی های خدمات پرستاری که با مراجعه به منازل خدمات خود را ارائه می دهند. حتی این امکان وجود دارد که تعاونی هایی با مشارکت خانم ها تشکیل شوند و نگهداری از فرزند شهروندان را در منزل برعهده بگیرند، یا تعاونی خدمات مسافرتی و حتی اسکان مسافران در منازل در شهرهای سیاحتی و زیارتی که چنانچه به صورت تعاونی باشد مردم با اطمینان خاطر به آن ها مراجعه می کنند.

دولت قطعاً نمی تواند با سرمایه گذاری خودش به رشدهای بالا برسد چون رشد دولت ها معمولاً کم و بطئی است

نرخ بیکاری در کشور چقدر است؟

نرخ بیکاری در کشور حدود ۱۲/۵ درصد گفته شده است. آماري که ما از وزارت کار و امور اجتماعی گرفتیم ۲ میلیون نفر بیکارانی هستند که ثبت نام کرده اند، ولی برآورد ۳ میلیون نفر وجود دارد. پیش بینی می شود سالانه بتوان یک میلیون فرصت شغلی ایجاد کرد تا در پایان برنامه چهارم توسعه نرخ بیکاری یک رقمی شود. یعنی به زیر ۸ درصد برسد. چون امروز که برنامه ریزی انجام گیرد سه سال دیگر پاسخ می دهد. ما امسال ظرف شش ماه گذشته ۱۶۰ هزار نفر فرصت شغلی ایجاد کردیم و ۹ هزار طرح به سیستم بانکی ارائه دادیم. سیستم بانکی ۲۵ درصد را مصوب کرد. امیدواریم که تا پایان سال تعداد بیشتری مصوب شود و به قرارداد برسد. البته آنچه امسال صورت گرفت تا دو یا سه سال دیگر بر اشتغال تاثیر می گذارد.

برای نشان دادن ظرفیت بخش تعاون باید بگویم که برای امسال تلاش کردیم که طرح های نیمه تمام تعاونی ها را به بهره برداری برسانیم در برنامه داریم که تا پایان سال ۱۵۰ هزار شغل ایجاد کنیم این نشان می دهد که در بخش تعاون ظرفیت وجود دارد.

آقای وزیر، چه تعداد تعاونی در کشور به ثبت رسیده و چه تعداد فعال است؟

۱۰۰ هزار تعاونی ثبت شده داریم. تعدادی از این

انجام دهنده این است که فهرست بیکاران کشور و مختصات آن ها را تهیه کند. ما این کار را کرده ایم می دانیم برای مثال تحصیلات و مهارت های آن ها در چه سطحی است. به این ترتیب می توانیم آن ها را آموزش بدهیم. در شکل های مختلف تعاونی سازماندهی می کنیم و طرح های اقتصادی تهیه شده را در اختیارشان قرار دهیم. آن ها پس از مرور و بررسی طرح و در صورت موافقت به سیستم بانکی معرفی می شوند تا تسهیلات دریافت کنند و کسب و کار برای خود و سایرین فراهم کنند.

تنها مشکلی که وجود دارد این است که افراد بیکار که تجربه و تحصیلات هم دارند ممکن است در وهله اول آورده نداشته باشند. هر چند هم مصوبه دولت هست و هم در قانون پیش بینی شده که تعاونی ها نیاز به آورده ندارند، چون شخصیت حقوقی و مورد تایید هستند، ولی سیستم بانکی آورده می خواهد. یا اینکه وثیقه ملکی می خواهد که ممکن است آنها نداشته باشند با شناختی که ما از تعاونی ها داریم اگر طرح شان توجیه داشته باشد و سیستم بانکی اعتماد و اطمینان کند و در زمینه اعطای تسهیلات آسان بگیرد، کارها سرعت می پذیرد.

که نمی گیرد.

بسیار هم سخت گیری می شود، خیلی راحتی می توان فرصت هایی را که امروز بیکار مانده تبدیل به فرصت شغلی کرد.

روی این بخش متمرکز می‌کنند. در هلند، پرورش گل بازار خوبی دارد و سرمایه‌های کوچک مردم را به این سمت هدایت می‌کنند. در هند در بخش لبنی و مثلاً در فرانسه بانک‌ها را که دولتی بود در سال ۱۹۹۹ تعاونی کردند؛ به طوری که اکنون بانک‌های تعاونی ۱۸ میلیون عضو دارند. امروزه هم یکی از بزرگ‌ترین بانک‌های فرانسه تعاونی است. ما هم اگر بتوانیم مزیت‌های اقتصادی کشورمان را پیدا کنیم و سرمایه‌های مردم را به آن سو هدایت کنیم کشور توسعه یافته خوبی می‌شویم.

در کشور ما گاز خیلی ارزان است، ولی ما نمی‌توانیم سرمایه‌های مردم را روی پتروشیمی متمرکز کنیم ما می‌توانستیم یکی از بزرگ‌ترین صادرکنندگان محصولات پتروشیمی باشیم.

سرمایه‌گذاری‌ها عمدتاً توسط دولت انجام می‌گیرد و توان ظرفیت دولت هم محدود است.

ما از تجربه و دانش کشورهای دیگر که در زمینه تعاونی موفق بودند استفاده می‌کنیم، تفاهم‌نامه‌هایی با وزیر تعاون مالزی امضا کردیم، آبان ماه هم برای اولین بار

انتخاباتی که در مجمع برگزار می‌شود انتخاب شود. از ویژگی‌های شرکت تعاونی نسبت به بخش خصوصی این است که آن‌ها انسان محور هستند نه سرمایه محور. در یک شرکت خصوصی هر کس بیشترین سهم و سرمایه را داشته باشد، مدیریت آن شرکت را در اختیار خواهد داشت، ولی در شرکت تعاونی این طور نیست. وقتی مجمع برگزار می‌شود همه افراد می‌توانند نامزد هیات مدیره شوند و هر کس بیشترین رای را آورد مدیر می‌شود.

پرسش آخر، ارتباطات بین المللی بخش تعاون چگونه است و بخش تعاون در دیگر کشورها چه ماهیتی دارد؟

در کشورهای توسعه یافته صنعتی و کشورهای که غول اقتصادی می‌شوند، مانند چین، ماهیت اقتصاد آنها ماهیت تعاونی است. البته شکل و اندازه فعالیت آنها متفاوت است. کشورهای توسعه یافته قابلیت‌های اقتصادی خود را تشخیص می‌دهند و بعد مردم را هدایت می‌کنند که روی کدام مزیت‌ها سرمایه‌گذاری کنند. در ژاپن، صنعت الکترونیک خوب جواب می‌دهد مردم هم سرمایه‌ها را

یعنی عدم آگاهی و شناخت مردم سبب شده که تعاونی‌های خدماتی شهری فعالیت نداشته باشند.

بله، و البته فرهنگ آن هم ایجاد نشده است. برای مثال در شهری مانند مشهد که در دو ماه تابستان پذیرای زائران فراوانی است اگر یک تعاونی تشکیل شود که کارش شناسایی و ثبت نام منازل باشد و حتی مسافران قبل از سفر از طریق اینترنت بتوانند در این منازل جازرو کنند و صاحبان منازل استیجاری عضو این نوع تعاونی‌ها در شمال هم می‌توانند به ارائه خدمات بپردازند.

یکی از مشکلات مردم برای این کار گذشتن از پیچ و خم‌های اداری است که آنان را از این نوع فعالیت‌ها منصرف می‌سازد.

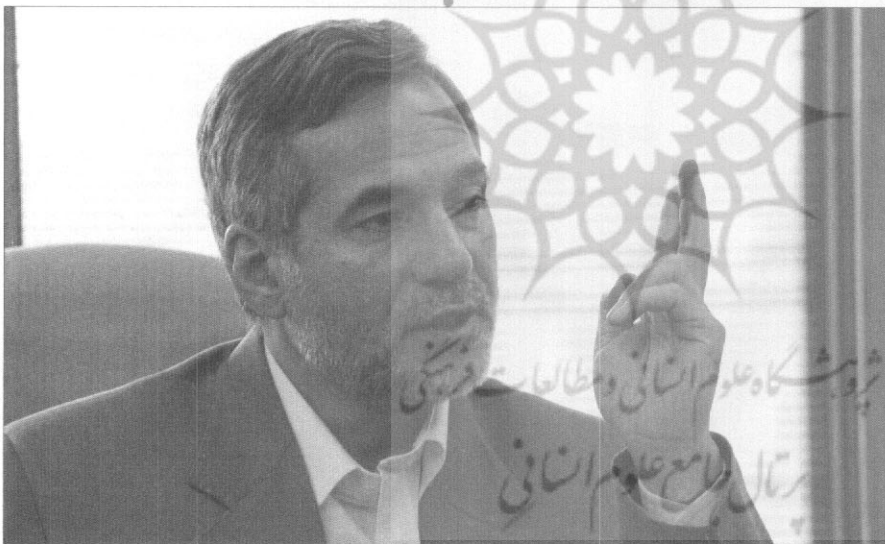
ما کار ثبت تعاونی را بسیار راحت کردیم، یعنی روال کار مانند ثبت یک شرکت سهامی خاص یا عام است. همین که متقاضیان مورد شناسایی قرار گرفتند و مدارک را ارائه دادند، تعاونی حداکثر ظرف ۴۵ روز به ثبت می‌رسد.

سهم بخش تعاون در اقتصاد چقدر است و اینکه گفته شده این سهم به ۲۵ درصد خواهد رسید متکی به چه برنامه‌ای است؟

هم اکنون سهم بخش تعاون در اقتصاد کشور بین ۵، ۶ درصد است. برای رسیدن به ۲۵ درصد در اقتصاد از دو طریق باید حرکت کرد. توسعه سرمایه‌گذاری‌ها در بخش تعاون کشور است که استقبال خوبی نسبت به آن وجود دارد و طریق دیگر، واگذاری سهام است. این امیدواری وجود دارد که این اقدام سهم بخش تعاون را در برنامه چهارم توسعه به بیش از ۱۵ درصد برساند.

واگذاری شرکت سهامی عام و خرید کردن سهام در تعاونی‌ها به لحاظ حق رای سهام‌داران چگونه خواهد بود؟

آنچه که مربوط به بخش خصوصی است که در اختیار خودشان است. دولت شرکت‌هایی را که در اختیار دارد و اگذار می‌کند. اکنون یک فرد در شرکت‌های تعاونی حداکثر می‌تواند ۱۵ درصد سهم داشته باشد، ولی در مجمع عمومی این فرد یک رای دارد. ممکن است که این محدودیت ایجاد رغبت نکند. هم اکنون درصدد ایجاد شرکت‌های تعاونی سهامی هستیم و لایحه آن نیز پیشنهاد شده است. این‌ها شرکت‌هایی هستند که هر فرد که سهم بیشتری دارد رای بیشتری خواهد داشت، ولی سهامش محدود می‌شود. این محدودیت به اندازه‌ای است که فرد نتواند عضوی از هیات مدیره باشد و مدیریت آن شرکت را در اختیار بگیرد. رقمی پیش‌بینی می‌شود تا با مدیریت شرکت تعاونی از سوی اعضای آن شرکت تعاونی با

یک نمایشگاه بین‌المللی تعاونی و تجارت برگزار می‌کنیم و همایشی علمی هم در کنار آن تشکیل می‌شود.

در پایان از توجهی که نشریه شما به بخش تعاون داشت تشکر می‌کنم پرسش‌هایی که مطرح شد نشان می‌دهد این علاقه وجود دارد که بخش تعاون بتواند رشد و توسعه یابد تا دسترسی به عدالت نزدیک‌تر و فاصله اقتصادی که بین مردم وجود دارد کمتر شود. البته هر چه فاصله کمتر شود حضور مردم هم بیشتر می‌شود. مشارکت مردم در فعالیت‌های اقتصادی هم سبب بهره‌برداری بهتر از منابع خواهد شد.

برای تاسیس واحدهای تعاونی خدماتی ابتکار لازم وجود نداشت و طرح جامعی برای ایجاد واحدهای خدماتی نبود